

Alleen meisjes kunnen vliegen

Over het boek

Auteur: Luc Hanegreefs

Uitgeverij: Clavis

Over de maker

“**Luc Hanegreefs** (1959) schrijft boeken voor kinderen, jongeren en volwassenen. Daarbij combineert hij zijn ervaringen als kranten- en televisiejournalist met zijn passie voor reizen en geschiedenis. De jongste jaren heeft hij zich toegespitst op het schrijven van historische romans voor young adults, die zowel spannend, intrigerend als historisch correct zijn. Om dat laatste te garanderen, kan hij rekenen op de steun van verschillende historici en andere specialisten. Zijn verhalen zijn steeds zorgvuldig opgebouwd, met verschillende verhaallijnen en psychologisch goed uitgewerkte personages. In zijn boeken gaat Luc ook vaak op zoek naar minder bekende aspecten van de geschiedenis. Een steeds terugkerend element in de commentaren van lezers is dat Luc erin slaagt in zijn boeken het verleden weer tot leven te laten komen.”

(Bron: <https://www.auteurslezingen.be/luc-hanegreefs>)

Nog meer weten?

- www.luchanegreefs.be
- www.schrijversgewijs.be/schrijvers/hanegreefs-luc
- <https://bibliotheek.be/catalogus?q=luc%20hanegreefs&facet%5BFormat%5D%-5B0%5D=Boek>

1. HET VERHAAL

1.1. Korte inhoud

Wanneer de vader van Anton een ongeval heeft en zijn geheugen verliest, ontrafelt Anton het verleden van zijn vader in stukjes en beetjes. Samen met Nellie ontdekt hij de diepgewortelde geheimen van het kasteel, waar Nellie woont, en zijn bewoners.

- De vader van Cornelia verdwijnt mysterieus uit het hotel. Jacob heeft hem opgewacht aan de dienstingang van het hotel. Wat er daarna gebeurd is, wordt niet expliciet uitgesproken. Er wordt naar gehint dat Jacob hem vermoord heeft en begraven heeft in het bos.
- Cornelia 'vliegt' weg van de toren. Ze wil ontsnappen van haar leven en springt van de toren. Er wordt echter geen lichaam gevonden. Hierdoor ontstaat de mythe dat ze is weggevlogen. Pas tegen het einde van het boek kom je te weten dat Jacob en Birgit Cornelia gevonden hebben en haar lichaam hebben weggenomen voor de dorpsbewoners haar konden ontdekken. Cornelia ligt mee in de tombe van haar moeder.
- Tijdens de Tweede Wereldoorlog is het kasteel door de Duitsers geclaimd als locatie voor een kraamkliniek. Op het einde van de oorlog vertrekken ze, maar Willem rooft één van de baby's. Een officier gaat naar Willem en de baby op zoek. Jacob en Willem vermoorden de officier uit zelfverdediging. De andere Duitsers komen terug en hebben tien dorpelingen bij. Ze willen Jacob, Birgit en Katrina dwingen te vertellen waar de baby is. Jacob zwijgt in alle talen. De dorpelingen worden één voor één geëxecuteerd.

1.2. Cover

- Wat zie jij in de cover?
 - Treinspoor: hier heeft de vader van Anton een ongeval met geheugenverlies als gevolg. Het treinspoor is niet meer in gebruik, het was door de Duitsers aangelegd om het kasteel te kunnen bereiken.
 - Kasteel: centrale plek van het verhaal: Hier woont Nellie samen met haar 'oma' Katarine, Jacob en Birgit. Van de hoge toren kunnen meisjes wegvliegen.
 - Bos: in het bos zijn er verschillende geheimen letterlijk en figuurlijk begraven.
- Wat voel je bij de cover?
 - Spanning, mysterie, fantasie, droomwereld, ...
- Wat voor een verhaal verwachtte je na het lezen van de titel?
 - Een fantasieverhaal, een verhaal speciaal voor meisjes, een verhaal over vrouwelijke piloten (misschien over Amelia Earhart), ...

1.3. Personages

- +/- 1900
 - Vader van Cornelia: verdwijnt onder mysterieuze omstandigheden in november 1900
 - Cornelia: bevalt van Katrina in november 1899, ze "vliegt" van de toren weg niet lang na de geboorte van Katrina
 - Katrina °1899 +1960: is het kind van Cornelia en haar vader, ze wordt de kasteeldame. In 1944 wordt het kasteel bezet door de Duitsers. Katrina sterft ten gevolge van kanker in 1960.
 - Birgit: even oud als Cornelia, is de huishoudhulp
 - Jacob: man van Birgit, is manusje-van-alles op het kasteel
- +/- 1944
 - Willem / papa Anton: heeft in 1960 een accident waardoor hij zijn geheugen verliest. Gaandeweg komt de lezer te weten dat Willem en de papa van Anton dezelfde persoon zijn. Willem redt in 1944 baby Ursula van de Duitsers.
 - Gerard / zwerver: werkt samen met Willem in de tuin van het kasteel. Hij is een aanhanger van het Duitse rijk. Gaandeweg komt de lezer te weten dat hij de zwerver is die in de buurt van spoorweg verblijft. Hij heeft wroeging over zijn vroegere levenskeuzes.
 - Frau Ani: mama van Ursula. Op het einde van de oorlog verdwijnt ze en komt niet terug om Ursula op te halen, hoewel ze dit aan Willem beloofd heeft.
- +/- 1960
 - Anton: zoon van Willem die in het verleden begint te graven nadat zijn vader zijn geheugen heeft verloren.
 - Cornelia 'Nellie' / Ursula °1944: woont in het kasteel. Katrina is haar 'oma'. Gaandeweg komt de lezer te weten dat Nellie baby Ursula is.
 - Mama Anton: wil eerst niet dat Anton begint te graven in het verleden, maar gaandeweg geeft ze toe. De moeder van Anton wil het verleden met rust laten. Ze heeft schrik om te veel te weten te komen over het verleden van haar man. Ook voor het accident was Willem heel zwijgzaam over zijn verleden. "Gedraag je zo normaal mogelijk. We laten het verleden achter ons en beginnen opnieuw. Zo eenvoudig is het." (p.32)

MATERIAAL:

-
- Papier
 - Schrijfgerief
-

→ Vond jij de tijdlijn duidelijk of verwarrend? Teken de tijdlijn uit met data, gebeurtenissen en personages.

1.4. Genre

- Historische thriller: het is een spannend verhaal met historische elementen.
 - Vind jij het boek spannend genoeg om van een thriller te spreken?
 - Jacob is een moordenaar, maar hij handelt uit zelfbehoud en om zijn geliefden te beschermen.
 - Wat vond je het leukste van het verhaal?
 - De historische context / de spanning / het mysterie / ...

- Was er een onderdeel dat voor jou te veel / te weinig was uitgewerkt?
Verdwijning vader Cornelia / Willem die baby Ursula wegkaapt / het kasteel dat door de Duitsers bezet is / de vriendschap tussen Anton en Nellie / ...
- Was de historische context belangrijk voor het verhaal? Was het een meerwaarde?
De kraamkliniek in het kasteel is een Lebensborn kliniek. In het verhaal wordt deze naam niet gebruikt, pas in het naschrift kom je te weten dat dit een echt historisch feit is.
Zou het verhaal anders zijn als de historische context wordt vervangen door een futuristische visie?
Vb. een kliniek geleid door een gekke wetenschapper die de ideale mens wil ontwikkelen.
- Magisch realisme? Het wegvliegen is een eufemisme voor zelfdoding. Maar tegelijk krijgt het een magische, mysterieuze betekenis.
 - Vind je dit gepast in een historisch verhaal?
 - Vind je dat dit de noemer magisch realisme verdient?
“Magisch realisme is een moderne literatuurstroming waarin realisme en natuurlijkheid samensmelten met het fantastische en bovennatuurlijke. Daar komt een magische werkelijkheid uit voort die het werkelijke en onwerkelijke als gelijkwaardig laat zien. Het magische is namelijk een onlosmakelijk deel van de beschreven werkelijkheid. Met de zo verkregen eenheid van realiteit, verbeelding en het bovennatuurlijke wordt gepeild naar het wezenlijke van het bestaan.”
Bron [https://nl.wikipedia.org/wiki/Magisch_realisme_\(literatuur\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Magisch_realisme_(literatuur))

1.5. Vertelperspectief / structuur

Vertelperspectieven wisselen af.

- 1900: hoofdzakelijk alwetende verteller
- 1944: hoofdzakelijk Willem als verteller
- 1960: Anton is de ik-figuur

1.6. Tijd

Het verhaal is onder te verdelen in drie grote tijdsblokken. De hoofdstukken springen tussen deze tijden heen en weer.

Het verhaal start in 1899. Cornelia is zwanger van haar eigen vader. Cornelia bevalt van een dochttertje, Katrina. Cornelia kan het niet langer aan en ‘vliegt’ van de toren.

Dan maken we een sprong naar 1944. In het kasteel, waar Katrina samen met haar bedienden Birgit en Jacob woont, wordt bezet door de Duitsers. Het kasteel is een kraamkliniek geworden. Hier bevallen vrouwen die zwanger geworden zijn van Duitse soldaten. Willem redt één van de baby’s. Deze baby groeit verder op in het kasteel.

Dan komen we aan in 1960. De vader van Anton heeft een ongeluk waardoor hij zijn geheugen verliest. Anton gaat op zoek naar antwoorden en komt meer te weten over het verleden.

- Welke periode las jij het liefste? Waarom?
1900 / 1944 / 1960
Omwille van de karakters? Het verhaal? Bv. 1900 mysterie verdwijning van de vader van Cornelia / 1944 het verhaal over de Duitsers in het kasteel / 1960 de groeiende vriendschap tussen Nellie en Anton.
- Voelde het verhaal correct aan? Of bracht het heen en weer springen in tijd je in de war?
bv. Cornelia 1900 en Cornelia ‘Nellie’ 1960
- Wanneer had je door dat Nellie Ursula was? Dat Willem de vader van Anton is?

2. VERWERKING

2.1. Historische context

- In het boek komt 1 facet van de Tweede Wereldoorlog nauw aan bod: de Lebensborn kraamklinieken.
 - Had je hier al eens van gehoord?

→ Vond je dit een zwaar thema?

Moeders die hun kinderen afgeven omdat ze zich schamen omdat het kind van een Duitse soldaat is, het vormen van het Arische ras, ...

→ Vond je het interessant om eens over een ander, minder bekend facet, van de oorlog te lezen?

En bv. niet over concentratiekampen.

• Meer weten:

– <https://nl.wikipedia.org/wiki/Lebensborn>

– [Hitler's Girls – Lebensborn https://youtu.be/q2494nQtOLU](https://youtu.be/q2494nQtOLU)

2.2. Familie

- Cornelia laat haar baby achter bij haar vader, Jacob en Birgit door van de toren te springen.
- Nellie / Ursula wordt door haar moeder achtergelaten in het kasteel. Haar intentie is om terug te komen, maar uiteindelijk doet ze dit niet. Nellie wacht geduldig op de komst van haar moeder. Ze weet dat Katrina niet haar echte oma is, maar noemt haar zo wel.

3. VERDER LEZEN

- Het dorp van de zwaluwen : Oradour-sur-Glane / Marc De Bel (Pelckmans, 2021)
Door de ogen van vier personen maken we de wraakactie mee van de SS, die in de Tweede Wereldoorlog (op 10 juni 1944) een Frans dorp uitmoordt. Gebaseerd op een waargebeurd verhaal.
- De nacht van 2 april / Jan Simoen en Peter Simoen (ill.) (Querido, 2012)
Joris ontdekt een oude oorlogsfoto tussen zijn vaders spullen. Hij kent de man op de foto niet. Waarom verstopt vader die foto? Vanwege de nacht van 2 april 1943? Toen werd het torentje van het gemeentehuis kapotgeschoten. Joris en zijn vrienden gaan op onderzoek uit.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.